

Belangenbehartiger Jan Troost: “Het gaat zo verdomd langzaam”

Jan Troost:
“Je moet iemand hebben
die je een kans geeft.”

Foto: Ivar Troost

Jan Troost is hét boegbeeld van de strijd voor gelijke rechten voor mensen met een handicap. Onvermoeibaar zet hij zich al zijn hele leven in voor een inclusieve samenleving. “We zijn in beeld, maar daarmee houdt het op.”

Door mijn aandoening heb ik weliswaar beperkingen”, zegt Jan Troost, “maar energetisch is er niets aan de hand.” Onvermoeibaar zet Troost zich al van jongs af aan in voor de gelijke behandeling van mensen met een beperking. Inmiddels is hij 62; volgens de artsen had hij met zijn broze botten niet ouder dan 28 jaar kunnen worden. “Die strijdbaarheid heb ik al jong

ontwikkeld. Als klein jongetje lag ik vaak maanden in het ziekenhuis, kon dan lange tijd niet naar school. Grenzen opzoeken, uitproberen wat wél mogelijk was, werd een overlevingsmechanisme.”

Al jong liep Troost tegen de grenzen van ‘het systeem’ aan. “Ik mocht niet naar de ‘gewone’ middelbare school;

daar hoorde een gehandicapte immers niet thuis. Dus moest ik op mijn twaalfde naar de Sint Maartenskliniek waar ik in de bossen met andere gehandicapte kinderen in apartheid opgroeide. Weg bij mijn ouders, die overbezorgd waren. Ondanks alles was het een mooie tijd. Als groep kwamen we in opstand tegen het systeem, tegen de groepsleiding, tegen de nonnen. Wij vonden dat we zichtbaar moesten zijn, in plaats van weggestopt te worden. Onze dromen werden ons ontnomen. Daar in Nijmegen is mijn overtuiging gegroeid dat mensen met een handicap moeten meedoen in de samenleving.”

Tegen de stroom in

Voor Jan Troost was het vanzelfsprekend dat hij zou gaan studeren en zelfstandig wonen. “In die tijd, de jaren zeventig, was het systeem: mensen met een handicap kunnen toch niet werken, dus een studie is zinloos. Geef ze een levenslange uitkering. Ik ging tegen de stroom in en ben een opleiding tot maatschappelijk werker gaan doen. De ontoegankelijkheid, letterlijk en figuurlijk, heb ik voor lief genomen.”

Voor zijn eerste betaalde baan als activiteitenbegeleider is hij nog steeds de toenmalige directeur van Cultureel Centrum de Lindenberg dankbaar. “Als gehandicapte kon je destijds hooguit vrijwilligerswerk doen. Bij veel werkgevers had je het stigma dat je weinig kon bijdragen en toch vroeg dood zou gaan. Hij heeft me aan betaald werk geholpen. Je moet écht iemand hebben die je een kans geeft. Daardoor is mijn loopbaan gaan rollen.”

Troost ging zich in zijn werk steeds meer richten op belangenbehartiging. Was lange tijd voorzitter van de Chronisch Zieken en Gehandicapten Raad, had tal van beleids- en adviesfuncties waaronder bij MEE NL en is een veelgevraagd spreker. Hij is oprichter van ‘aparticipatie’, een beweging van mensen met een handicap die vanuit het apartheidsdenken weer onderdeel van de samenleving willen zijn. Op dit moment werkt hij vanuit zijn eigen bedrijf ‘Inclusie verenigt’ onder andere voor het Zelfregiecentrum Nijmegen.

Mijlpaal

Tranen in zijn ogen had Troost toen het VN-verdrag

Handicap in 2016 werd ondertekend. “We hadden jarenlang gelobbyd voor gelijke rechten. Eerder was het gelukt de wet Gelijke behandeling te verbreden tot mensen met een handicap en chronische ziekte. Dit was een mijlpaal. Een kans voor een samenleving waarin toegankelijkheid en participatie niet langer de eenzame strijd zijn van mensen met een beperking.” Maar over de uitvoering van het verdrag is Troost teleurgesteld. “We zijn in beeld. Maar daarmee houdt het ook op. Toegankelijkheid is om te huilen, bouwbesluiten zijn nog niet eens aangepast, mensen werken onder het minimum. Gelijke behandeling is ver te zoeken. Het gaat zo verdomd langzaam.”

“We moeten uit dat medische hokje. We zijn geen zorgobjecten”

Beperkte blik

Dat het een enorm gevecht is om vanuit mensenrechten een gelijke positie met dito rechten te verwerven, weet Troost na ruim 48 jaar belangenbehartiging en vijftig botbreuken als geen ander. Hij mist een visie, of bijvoorbeeld een gehandicapten effectrapportage. “Er is een veel te beperkte blik op mensen met een handicap, omdat we onder het ministerie van VWS vallen. We moeten uit dat medische hokje. We zijn geen zorgobjecten. Inclusie en toegankelijkheid van voorzieningen hebben toch niets met ‘zorg’ te maken?”

Jan Troost gaat energiek door met zijn doel: de samenleving toegankelijk maken zodat iedereen op een gelijkwaardige manier kan meedoen. Geduld, relativiseringsvermogen en humor helpen hem daarbij. “Ik heb geluk gehad dat ik al vroeg geleerd heb uit het leven te halen wat eruit te halen valt en grenzen op te zoeken. Dat geeft een enorme power.”

Zie ook: www.troostoverleven.nl

 Tekst: **Pien Heuts**